

Millainen on suomalaisen finanssialan taloudellinen tila? Finanssisektori tuoreen tiedon valossa

Studia Monetaria -luentosarja 13.4.2010, Suomen Pankin rahamuseo
pääanalyytikko Sampo Alhonsuo

1. Finanssisektorin toimintaympäristö Suomessa
2. Pankit
3. Vakuutusyhtiöt
4. Haasteita ja yleisiä johtopäätöksiä

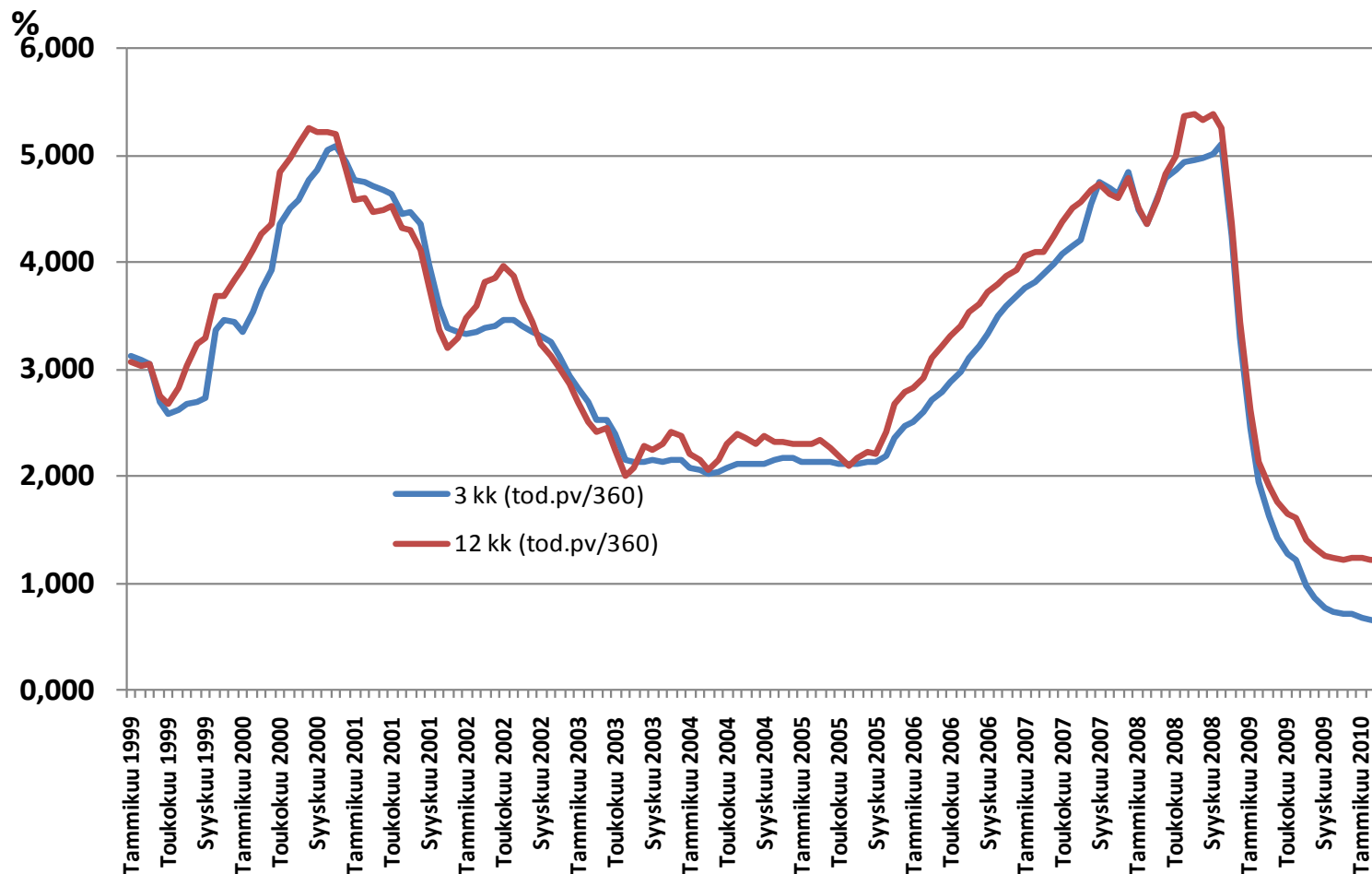
Toimintaympäristö

Lyhyet markkinakorot poikkeuksellisen matalalla

3 ja 12 kk euribor 1/1999 - 3/2010

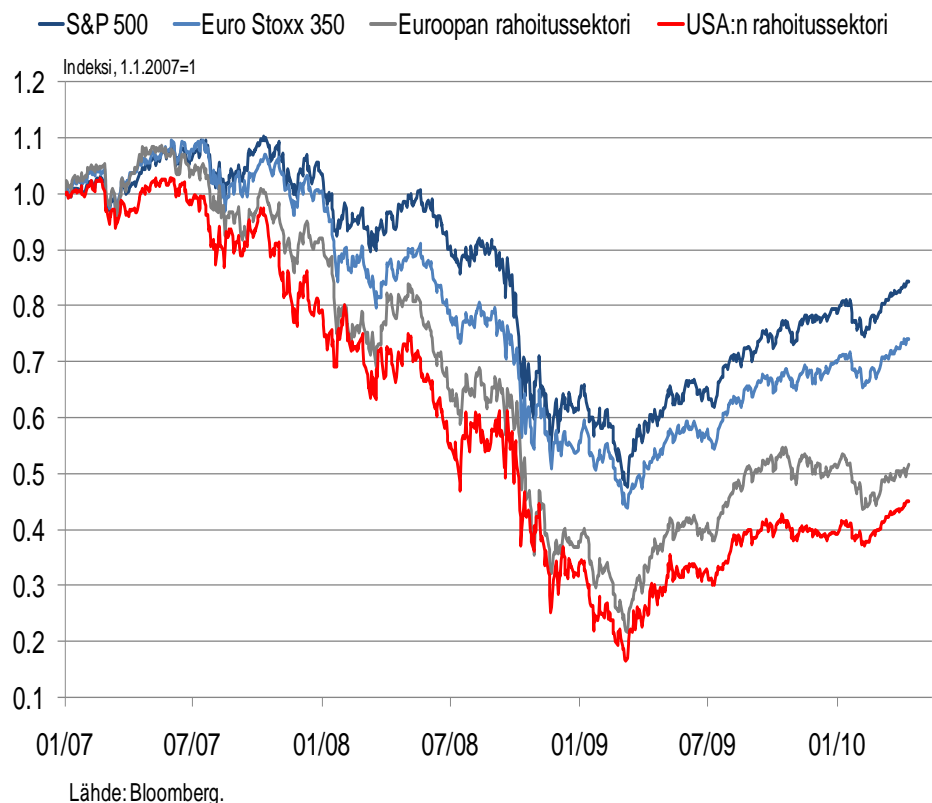

Lähde: Suomen Pankki

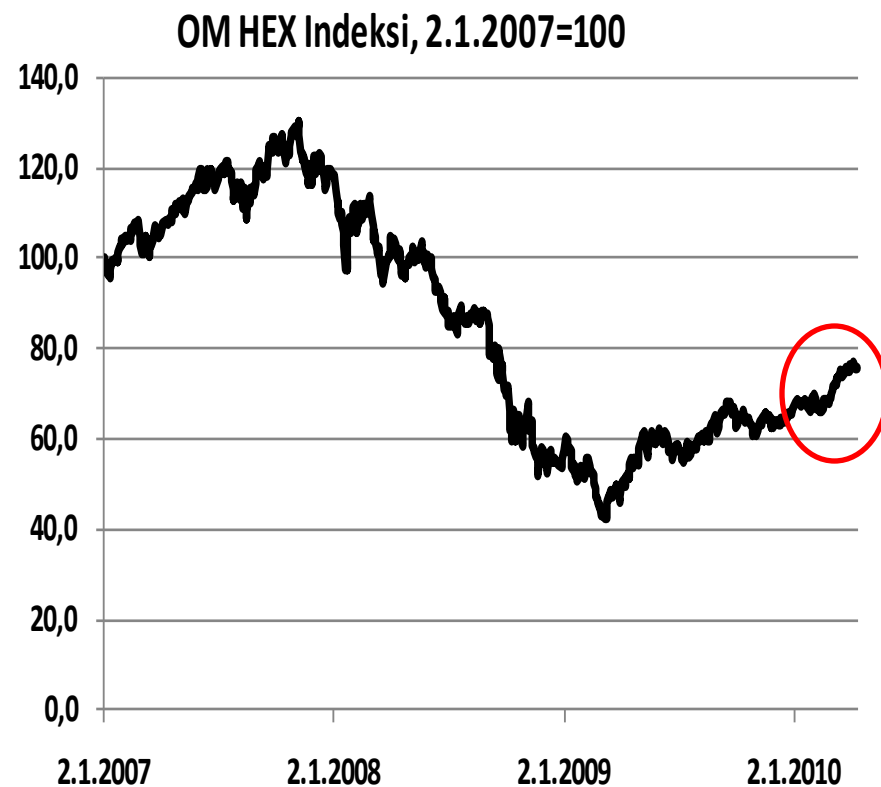
Osakekurssit nousseet jo reilun vuoden ajan

- Osakekurssien nousu laaja-alaista, jatkuuko nousu?

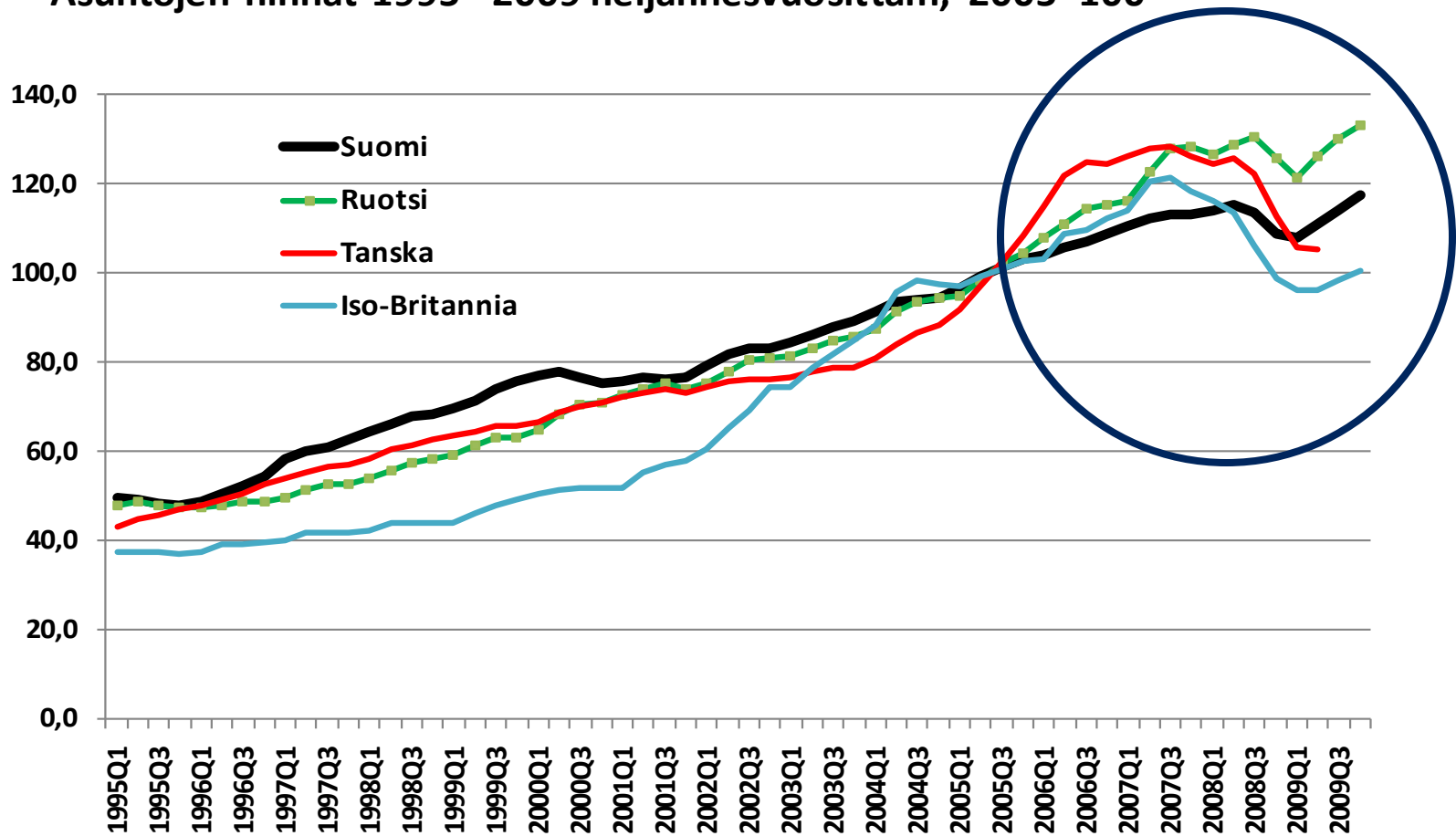
- Suomessa osakekurssien nousu 2010 ollut erittäin nopeaa

Asuntojen hinnat kv. vertailussa: Suomessa suhteellisen tasainen kehitys

Asuntojen hinnat 1995 - 2009 neljännesvuosittain, 2005=100

Lähde: Eurostat/SP

Globaali kehys: finanssimarkkinoiden toipuminen kriisistä jatkuu

- Raha- ja finanssipolitiikalla tuettu talouskasvua poikkeuksellisella tavalla
- Talouskasvu hidasta EU:ssa ja euroalueella, takaiskut mahdollisia
- Arvoperimarkkinoiden elpymisellä positiivinen vaikutus finanssitoimialalle
- Markkinoilla nyt keskeistä arvioida eri valtioiden velkaantumismisvauhtia

Suomen talous elpyy, mutta hyvin hitaasti

- Suomen vienti on jäämässä jälkeen vientimarkkinoiden kehityksestä
- Työttömyys pysyy suurena ja yksityisen kulutuksen kasvu on vaimeaa
- Inflaatio ei ole ongelma
- Talouden "W-suhdannekehitys" uhkakuva Suomessa ja muualla
- Mielialat ja odotukset positiivisia

Pankit

- Korkokate: erotus pankin saamien korkotuottojen ja pankin maksamien korkokulujen välillä
- Korkomarginaali: pankin saamisten ja velkojen välinen korkoero
- Järjestämättömät saamiset: luotto, jonka lyhennys tai korko myöhässä yli 90 päivää
- Arvonalentumiset luotoista: pankin kirjaamat tappiot myönnettyistä luotoista ("luottotappiot")
- Vakavaraisuus: pankin omien varojen ja riskipainotettujen saamisten suhde (vähintään 8 % ja minimimäärä 5 milj. euroa)
- Tappiopuskuri: paljonko pankilla on omia varoja yli minimin
- Tase: pankin liiketoiminnan laajuus (myös taseen ulkopuolisia eriä)

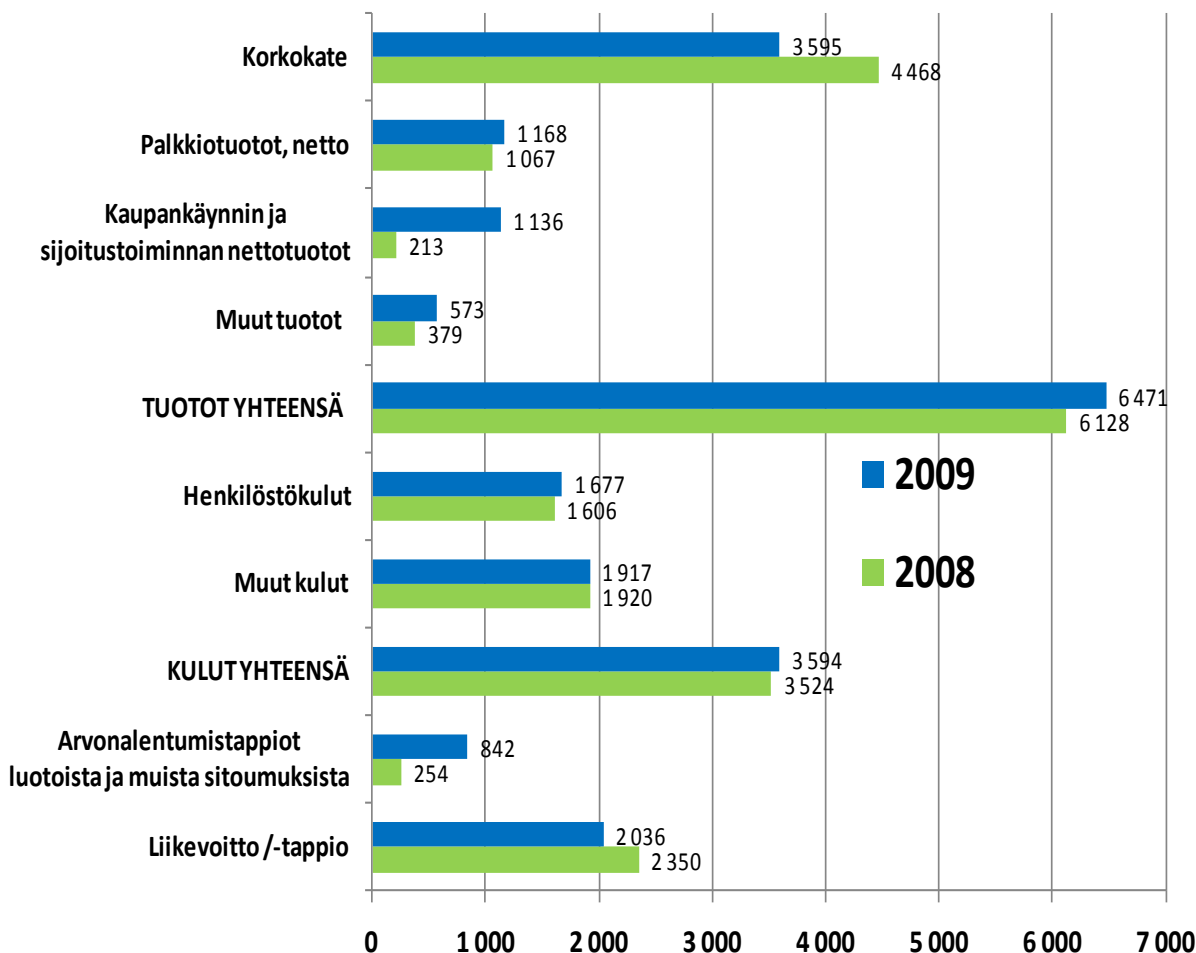

- Luotot 12/2009: 160,3 miljardia euroa (ilman pankkitakauksia)
- Talletukset 12/2009: 108,7 miljardia euroa
- Taseen loppusumma 12/2009: 358,1 miljardia euroa
- Vakavaraisuus 14,5 %
- Vakavaraisuus ensisijaisilla omilla varoilla 13,7 %
- Tappiopuskuri 12/2009: runsaat 9 miljardia euroa
- Liikevoitto 2009: 2 miljardia euroa

Pankkien liikevoitto väheni 13 % edellisestä vuodesta

Talletuspankit yhteensä: tuloslaskelman pääerät, miljoonaa euroa

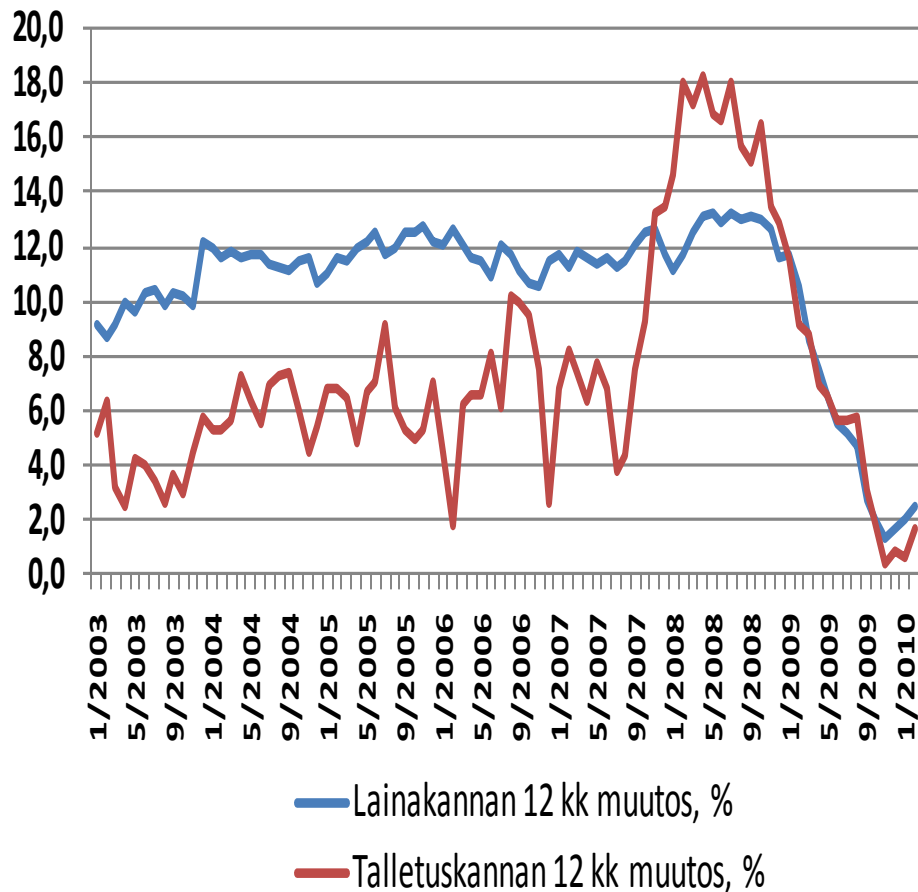
- Korkokatteen muutos -20
- Tuotot kaupankäynnistä ja sijoitustoiminnasta ennätyskorkeat poikkeuksellisen toimintaympäristön ansiosta
- Rahamarkkinakorkojen jyrkkä lasku johti korkokatteen 20 %:n supistumiseen tasolle 3,6 mrd. euroa
- Arvon alentumiset heikensivät liikevoittoa 29 %

Lähde: Finanssivalvonta

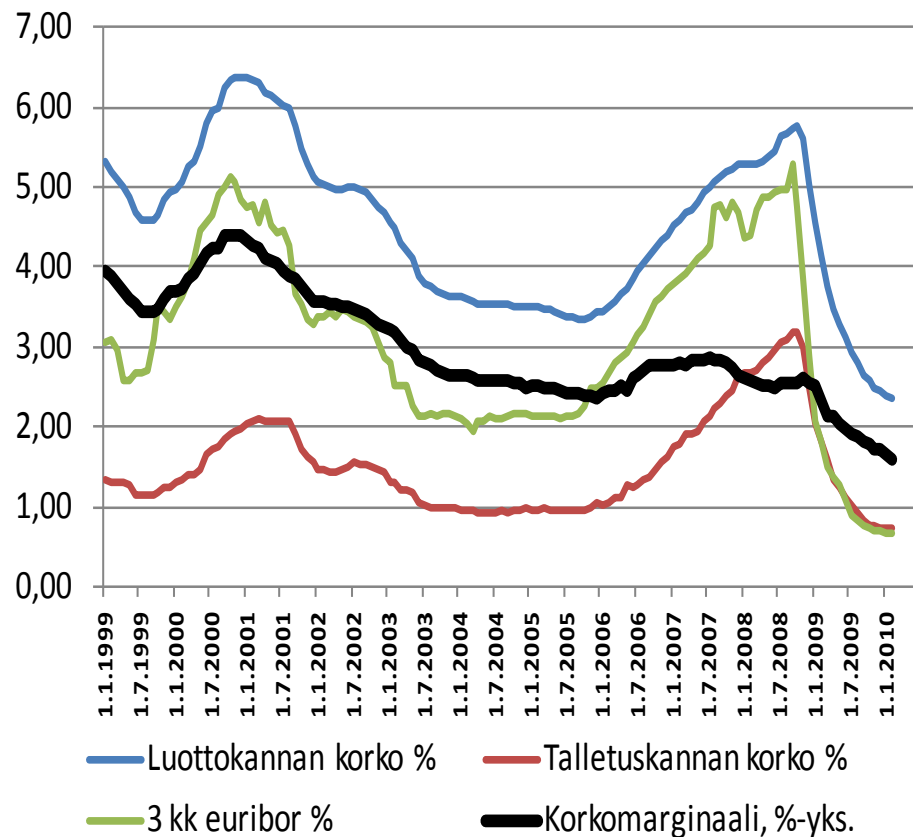
Korkotason mataluus ja kilpailu kaventaneet pankkien korkomarginaalia

Rahalaitosten luottojen ja talletusten kasvu, %

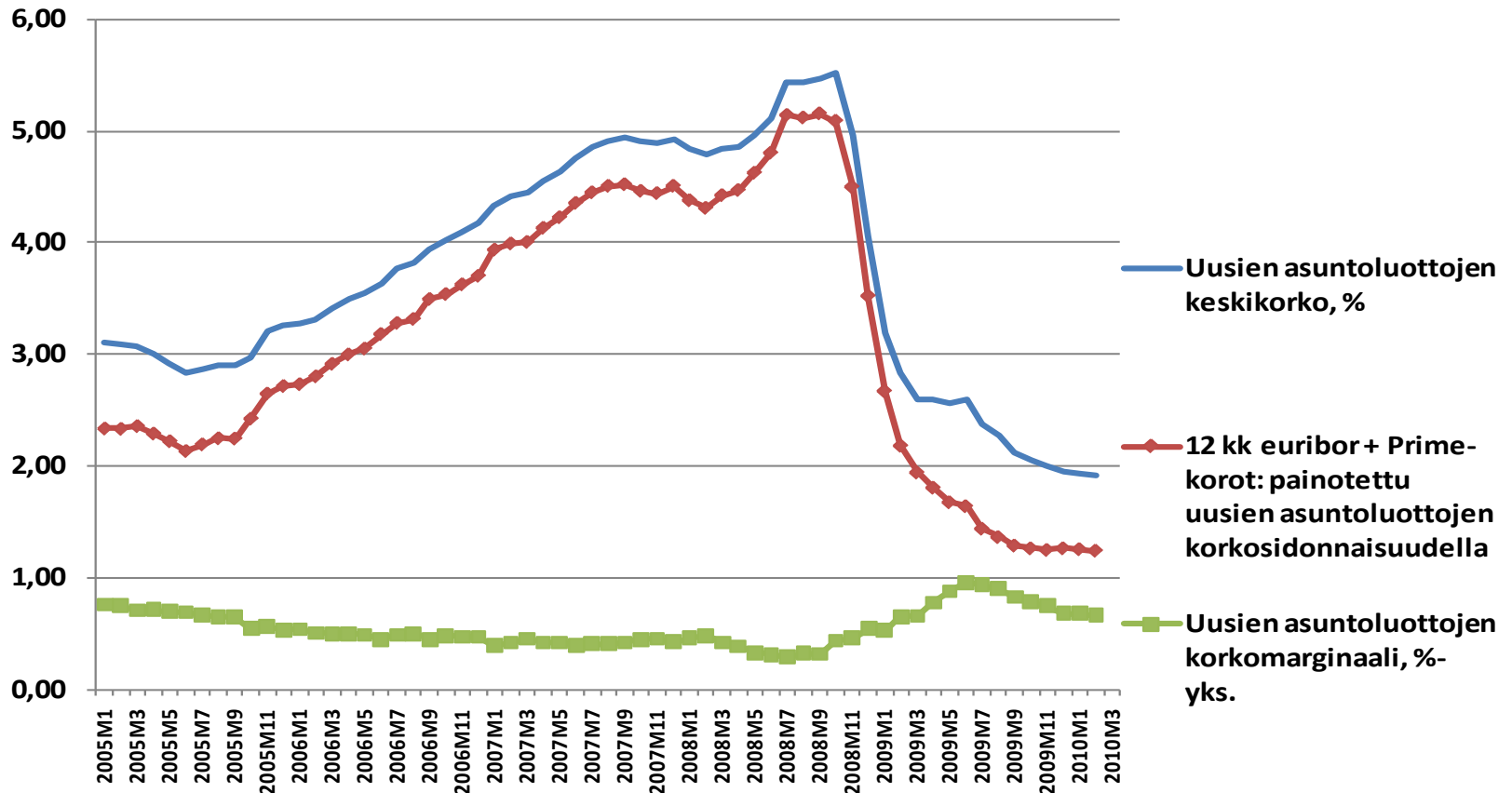

Luotto- ja talletuskannan kesvikorko, korkomarginaali sekä 3 kk:n euribor, %

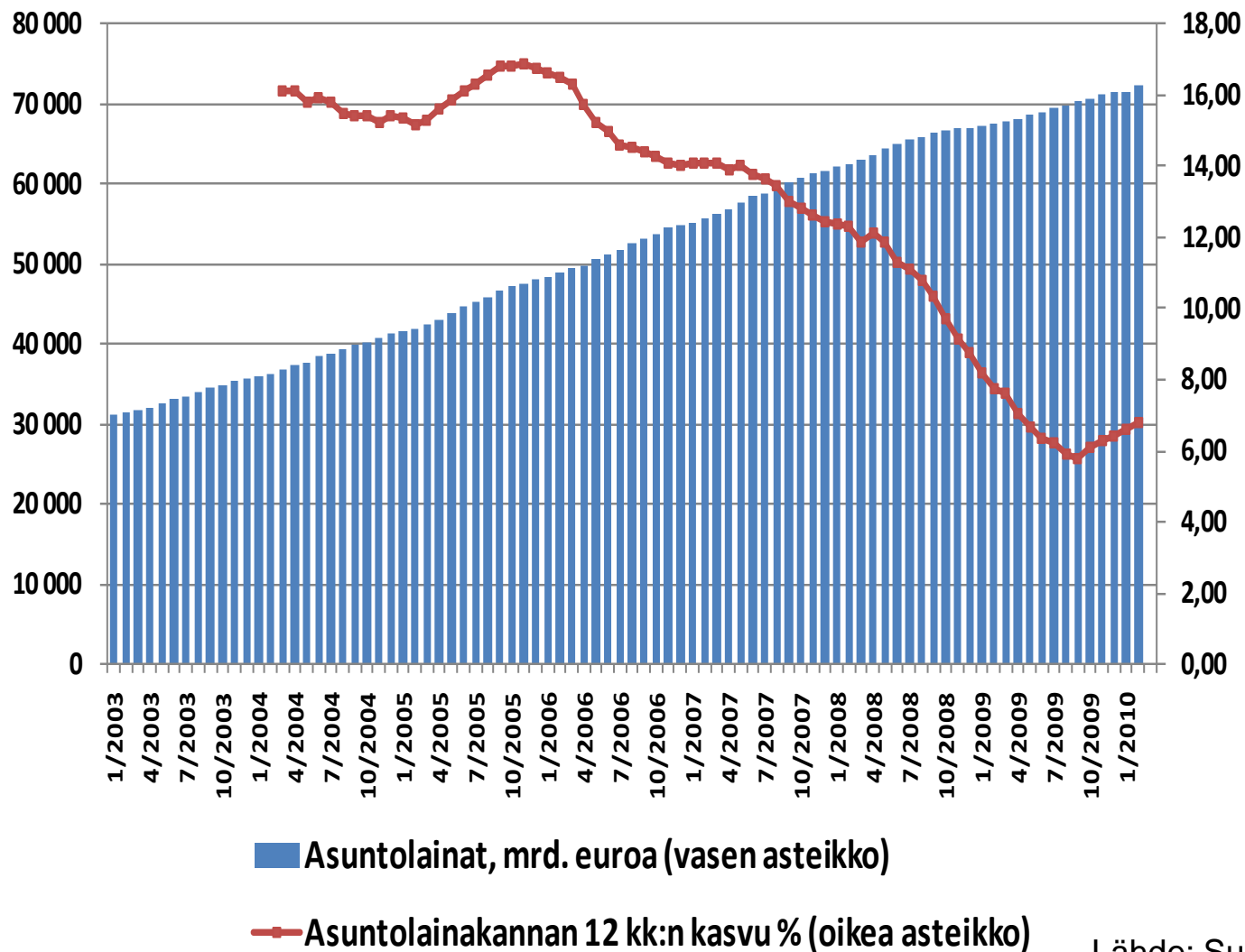
Lähde: Suomen Pankki

Asuntolainojen korot historiallisen alhaalla; pankkien marginaalit alkaneet uudelleen kaventua

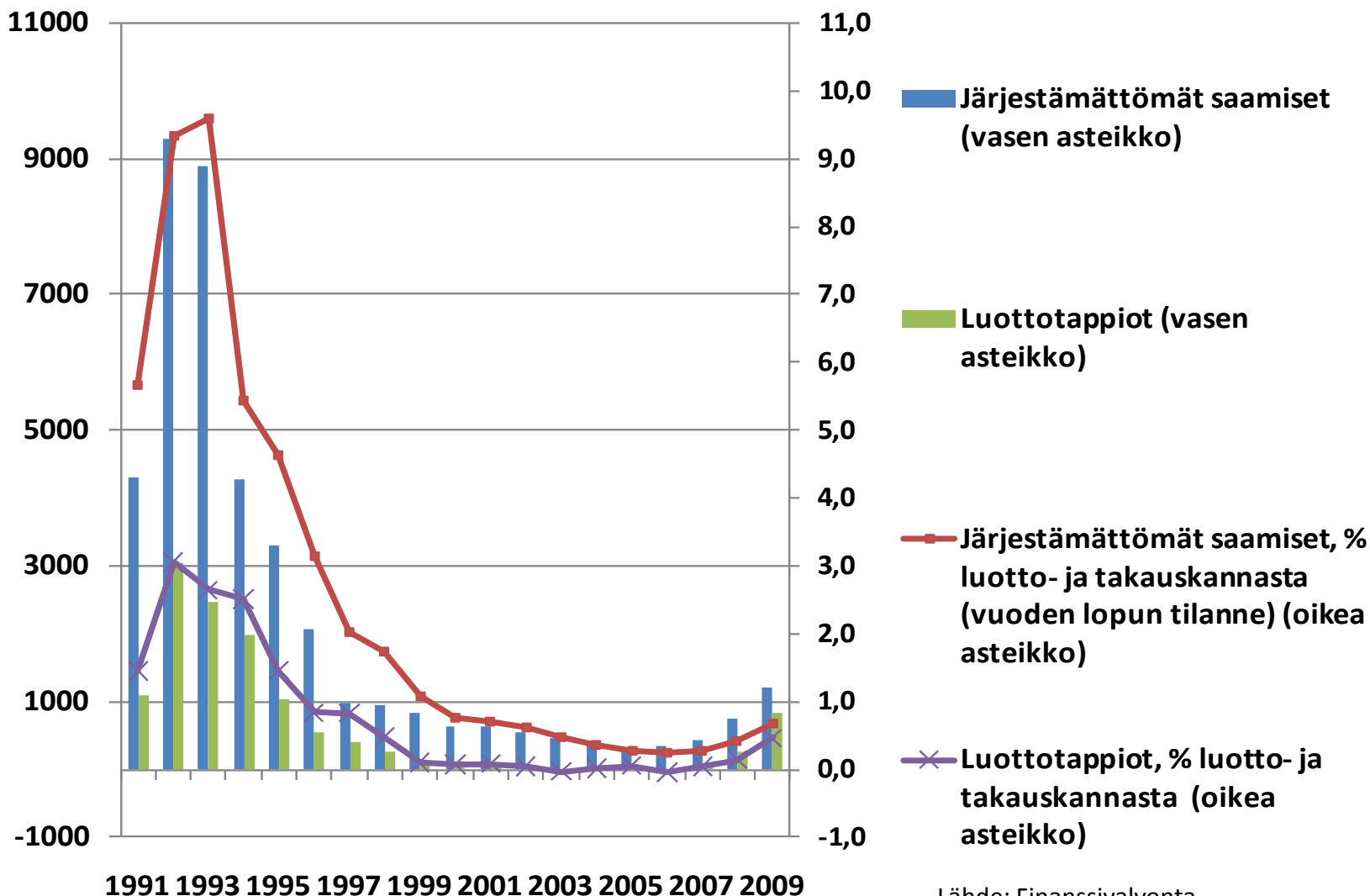
Lähde: Suomen Pankki (RaMaTin tiedot), Fivan laskelmat. Marginaali laskettu vähentämällä uusien asuntoluottojen korosta 12 kk euriborin ja primekorkojen painotettu keskiarvo (painot uusien asuntoluottojen korkositoumuksista)

Asuntoluottokannan kasvu nopeutunut

Lähde: Suomen Pankki

Järjestämättömät saamiset ja luottotappiot kasvaneet, niiden taso silti matala

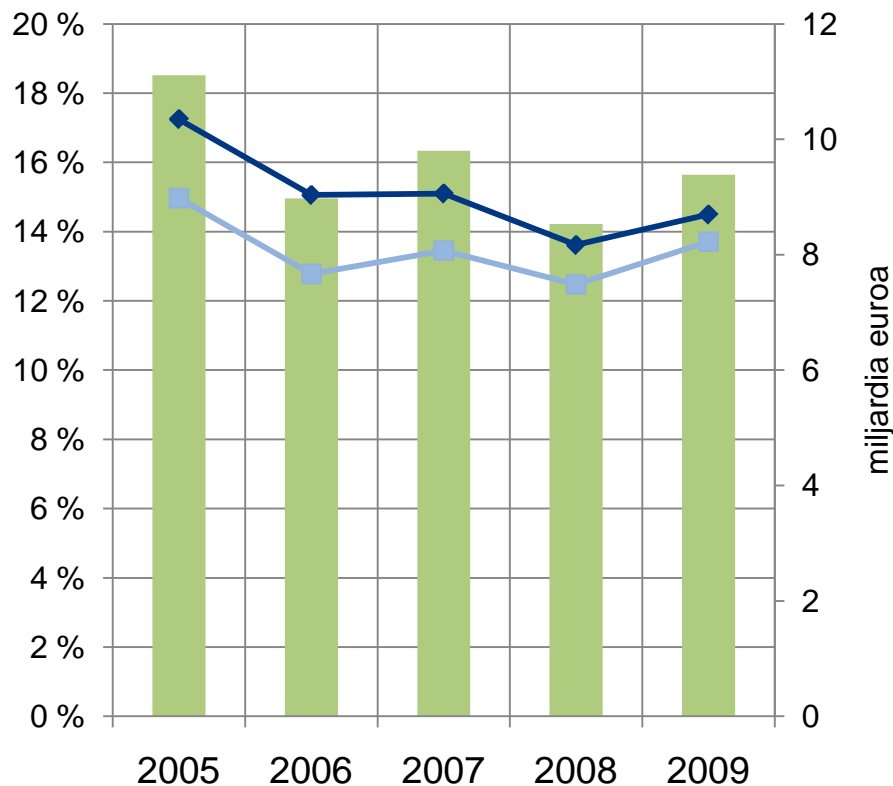

Lähde: Finanssivalvonta

Pankkisektorin vakavaraisuus vahva

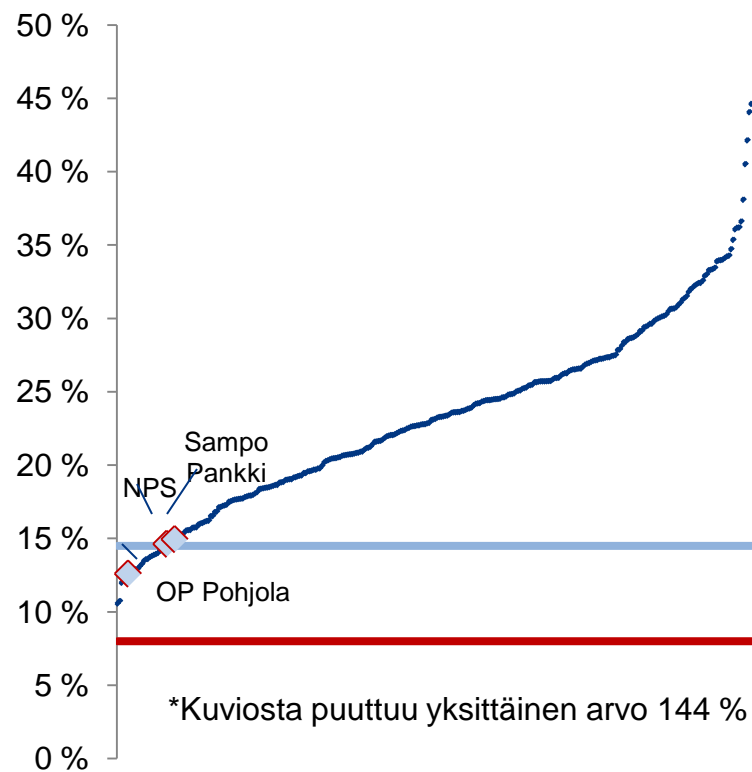

Pankkisektorin vakavaraisuus

- Omien varojen ylijäämä (oik.)
- Vakavaraisuus, %
- Tier 1 -vakavaraisuus, %

Pankkien* vakavaraisuus

- Pankkisektorin yht.laskettu vakavaraisuussuhde
- Vakavaraisuussuhteen minimivaatimus
- Yksittäisten pankkien vakavaraisuussuhteet
- Suurimpien ryhmien vakavaraisuussuhteet

*Kuvioista puuttuu yksittäinen arvo 144 %

Lähde: Finanssivalvonta

- Peruspankkitoiminnan kannattavuuden ylläpitäminen matalan korkotason ja hitaan talouskasvun oloissa
- Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan tuottojen taso alentunee vuonna 2010
  - Vuonna 2009 markkinaympäristö oli hyvin suotuisa
- Arvonalentumiset painavat tuloksia myös vuonna 2010
  - Suurin osa tappioista liittyy todennäköisesti edelleen yritysluottoihin

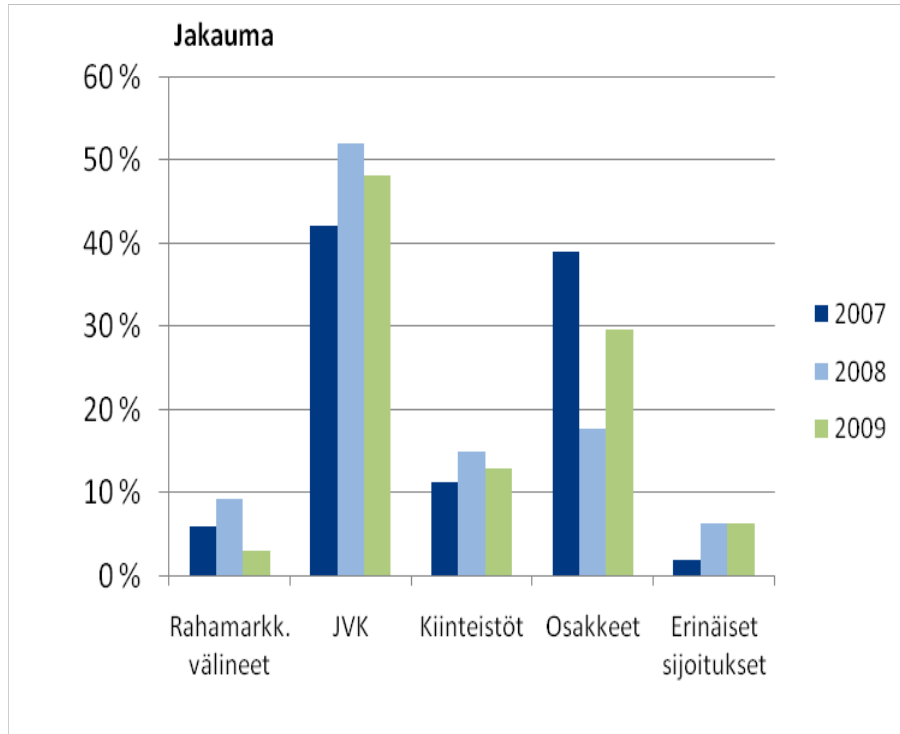
Vakuutusyhtiöt

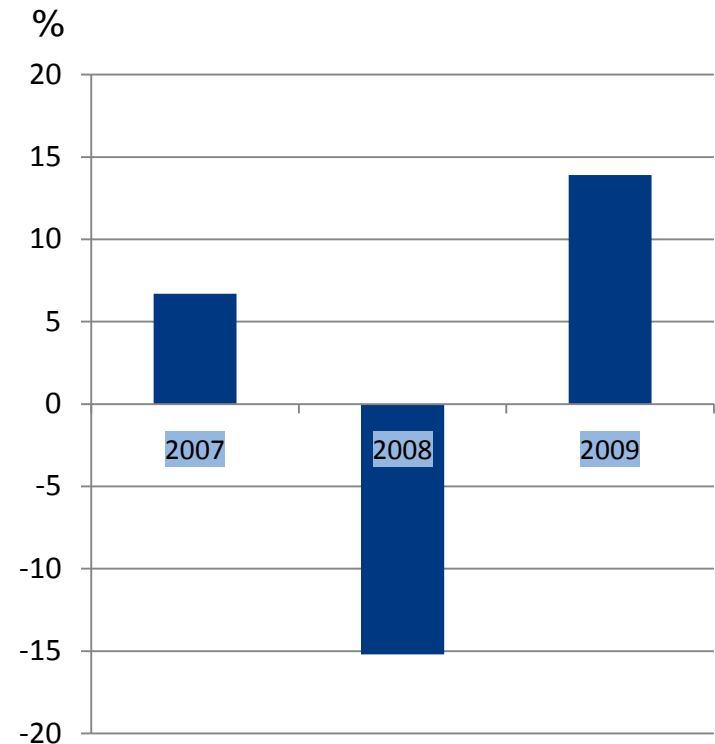
Työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnassa hyvä vuosi

Työeläkeyhtiöiden sijoitusjakauma

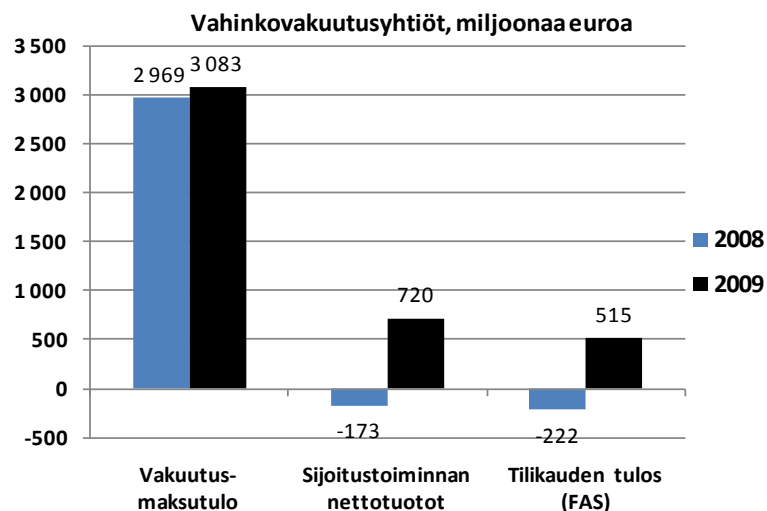
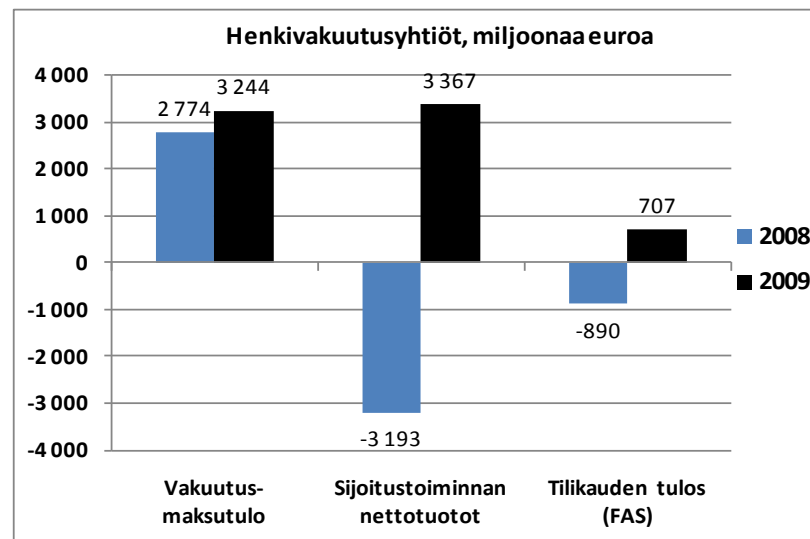
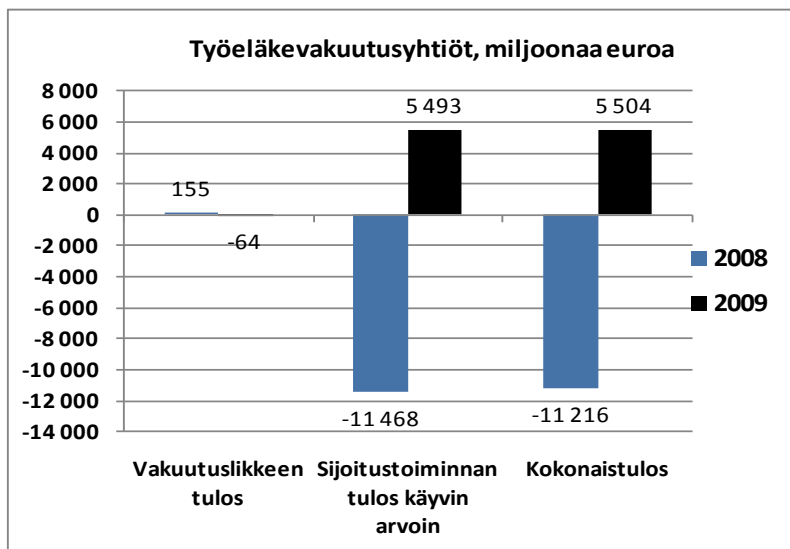
Työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan nettotuotto

- Vakuutusmaksutulo: vakuutusmaksujen summa vuosittain
- Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin: sijoitusomaisuuden tuotto vähennettynä sijoitusvarallisuudesta aiheutuneilla kuluilla
- Tulokseen vaikuttaa vakuutusmaksutulojen (ja korvauskulujen) kehitys sekä sijoitustoiminnan tulos
- Vakavaraisuuteen vaikuttaa sijoitustoiminta suoraan (käyvät arvot)

Vakuutusyhtiöiden tulokset parantuneet

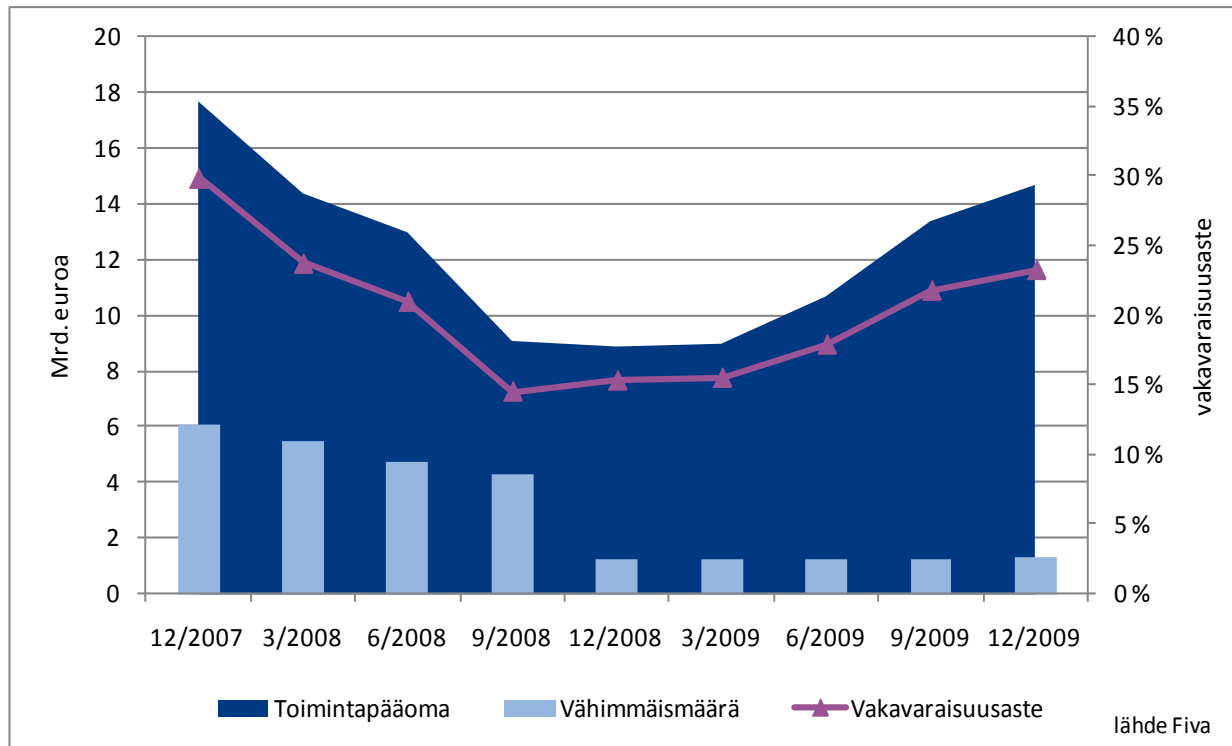
- Tulosparannus perustuu:
  - vakuutusmaksutulon kasvuun ja
  - sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvuun

Lähde: Finanssivalvonta

- Toimintapääoma: käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotus. Vaadittava minimi riippuu liiketoiminnan laajuudesta
- Vastuuvelka: vakuutussopimuksista vakuutusyhtiöille aiheutuva vastuu
- Vakavaraisuuspääoma: toimintapääoma + tasoitusmäärä
- Tasoitusmäärä on osa vastuovelkaa, puskuri vakuutusriskien toteutumista vastaan

- Työeläkevakuutusyhtiöillä vakavaraisuusaste:
toimintapääoma (sis. myös tasoitusmäärän määräaikaislain perusteella) /
vastuuvelka
- Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuusaste:
vakavaraisuuspääoma / vastuuelka
  - Vastuuvelkaan vaikuttavat vakuutustekniset korjaukset sekä tasoitusmäärä

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuus vahvistunut

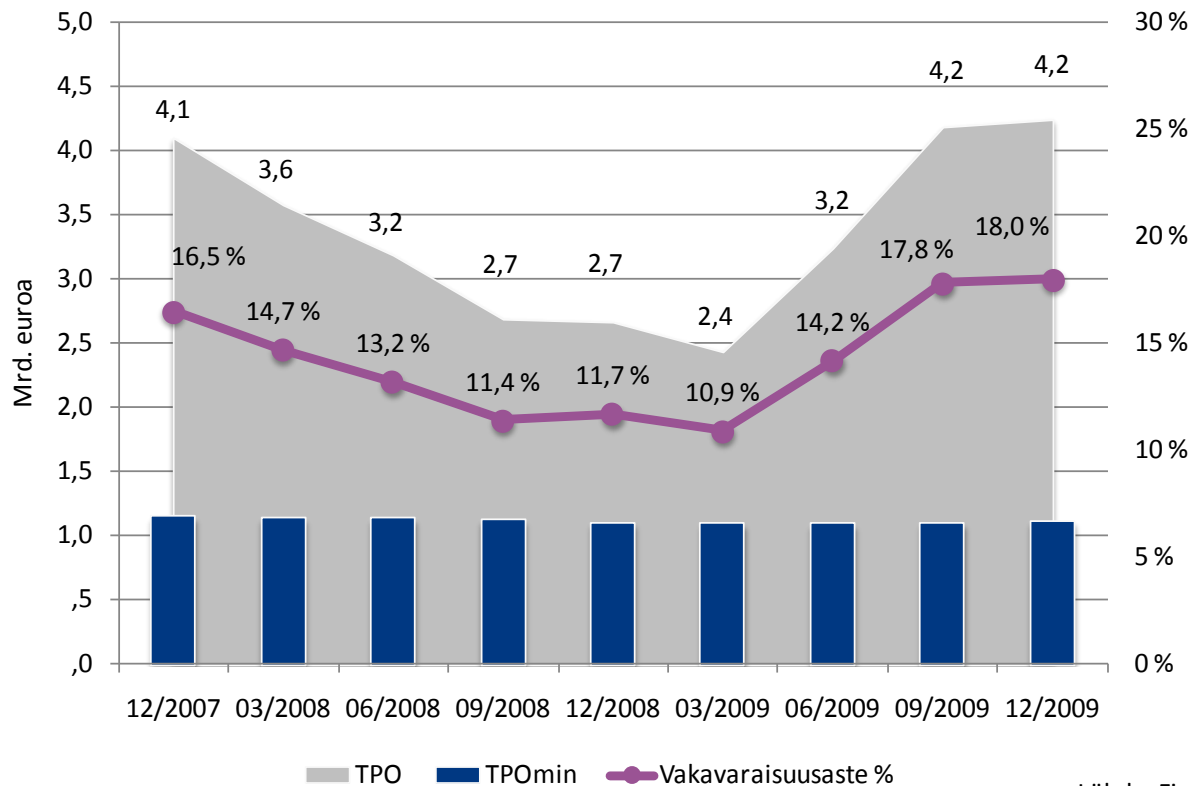
- Toimintapääomat kasvoivat 5,7 mrd eur
- Sijoitusten yhteismäärä 77,9 mrd, kasvua 10,6 mrd eur
- Vastuvelan yhteismäärä 63 mrd, kasvua 4,6 mrd eur

Henkivakuutuksen vakavaraisuus vahvistunut hyvälle tasolle

- Toimintapääoma (TPO) kasvoi vuoden aikana 56 % noin 4,2 mrd. euroon
- Tammikuun alussa TPO/TPOmin oli 1,6 ja vuoden lopussa 3,8
- Sijoitusomaisuuden arvonmuutokset ovat merkittävin syy vakavaraisuuden muutoksiin

Vakavaraisuuden kehitys

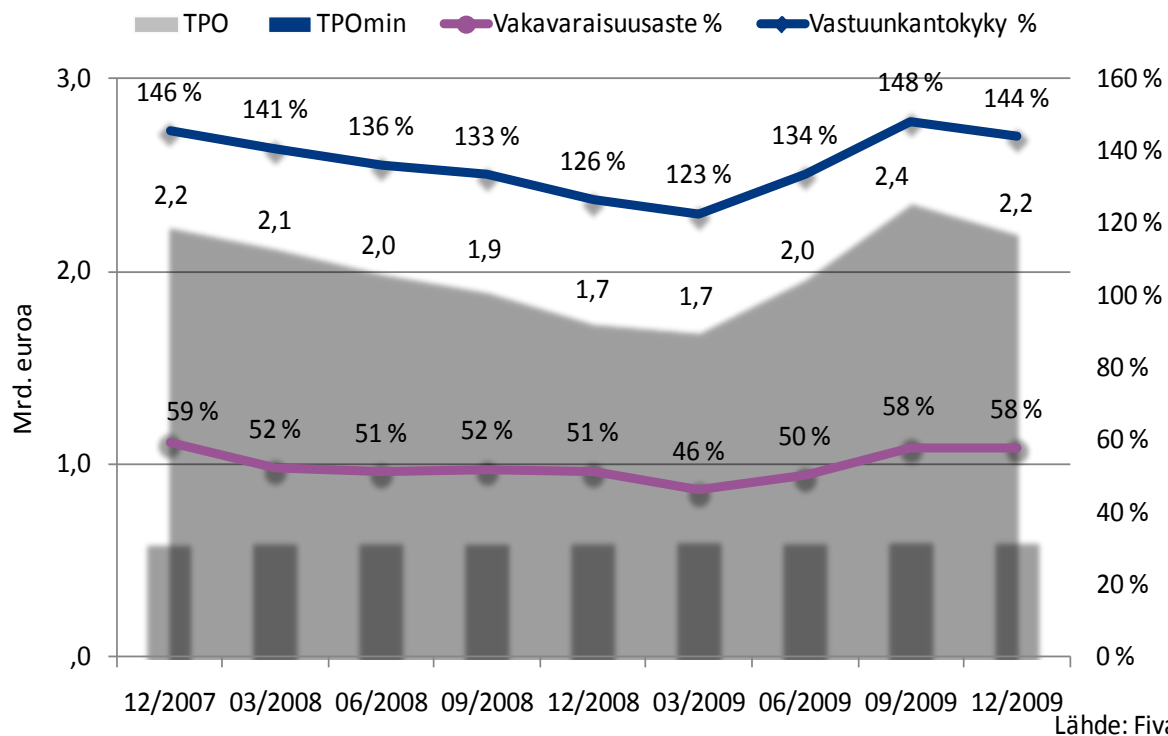
Lähde: Fiva

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuus vahvistunut hyvälle tasolle

- Toimintapääoman määrä kasvoi vuoden aikana 27 % noin 2,2 mrd. euroon jolloin TPO/TPOmin oli 3,6
- Viimeisen neljänneksen lasku johtuu esitetystä 23€ milj. euron voitonjaosta
- Vakavaraisuuspääoma kasvoi 17 % noin 4,4 mrd. euroon. Tästä tasoitusmäärän osuus oli 50 %
- Vakavaraisuuden kasvun selittää sijoitusten arvonnousu
- Vastuunkantokyky % = vakavaraisuuspääoman suhde vakuutusmaksutuottoihin 12 kk

Vakavaraisuuden kehitys

- **Korkonäkymät haasteelliset**
  - Matalana säilyvä korkotaso heikentää uusien korkosijoitusten tuottoa
  - Korkotason noustessa sijoitusomaisuuden arvo alenee
- **Työeläkevakuutusyhtiöt:** Sijoitusmarkkinoiden kehitys suurin haaste
- **Henkivakuutusyhtiöt:** Kohtaavat jatkossa entistä kovempaa kilpailua etenkin pitkäaikaissäätämisessä
- **Vahinkovakuutusyhtiöt:** Maksutulon kasvattaminen vaikeaa hitaan talouskasvun aikana

- Pankkien maksuvalmiustilanne säilynyt hyvänä
- Korkoriskit realisoituneet (korkokatteen kehitys)
- Sijoituspalveluyritykset: kannattavuus parani 2009 volyymien noustessa, vakavaraisuus kohentunut
- Rahastoyhtiöiden liiketoiminta kasvoi, kannattavuus säilyi ennallaan

- Pitkäaikaissästäminen: ps-lain ja palveluiden vaikutukset esiin vähitellen
- Yksi iso haaste kaikille toimijoille on sääntelyyn ja valvontaan kansainvälisellä tasolla suunnitellut muutokset

- Korkeiden pysyminen matalalla luo paineita finanssisektorin toimijoiden kannattavuudelle.
- Pankkien arvonalentumistappiot yli kolminkertaistuivat, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta kuitenkin kohtuullisen alhainen.
- Pankkisektori on vakavarainen ja sektorin riskinkantokyky on hyvä.
- Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus vahvistui sijoitustoiminnan tuottojen kasvun myötä.
- Finanssisektorin tila on edelleen vakaa - haasteet kuitenkin merkittävät.

Kiitos!

Sampo.Alhonsuo@Finanssivalvonta.fi

